

LCelt Eachtra Fhinn Mhic Cumhaill.
E1146M Ed. by Eoin MacNeill.

LCelt
E1146M

leabhairíní gaeóilge le na gairí an tsluaig.—XXVIII.

EAĆTRA FÍNN MÍC CUMAILL

& le SEACRÁN NA SÁL 3CAM. &

sgeal fianndaoeacta.

Seagán Ó Caóla

do cúip ríor.

Eom mac néill

do cúip i n-easap.

Ar n-a cúip amac

do

Connrad na Gaeóilge,
i mbaile áta cliať.

1906.

óá pingsinn.

LCelt
E 1146 M

^{Fachtra}

EACTRA FÍNN MÍC CUMAILL & LE SEACRÁN NA SÁI 3CAM.

sgeal fiannairdeacta.

Seagán Ó Caola

do cúip ríor.

Eom Mac Néill

do cúip i n-easair.

529036

25.10.51

Ar n-a cúip amac

do

Connrad na Saolrize,

i mbaile áta cliait.

1906.

SGÉAL FIANNAIŌEAC̃TA.

A ōinne uapail,—Fuarpar an rsgéal mar leannar ó ċaŋs Ó Conċobair (i sċnoc Dub iran páirŋirte reo), fear ċom̃ oear-béalaċ oeaġ-ċainteaċ 7 ōo ġeob̃tá i nġoirleaċt oeiċ mīle ar don taob̃ o'e'n áit i sċom̃nuġeann ré. Ōo b̃i ġaċ don focaċ mar aċá rġríob̃tá ġan aċpuġaċ o'e m̃eaċair ċinn ġlain aġe, ġiŋ ġo b̃fuil oeiċ mbliat̃na píċeaċ ó o'airuġ ré péin é ó rġéalaŋŋe áirŋ-ċéimeaċ ōo ċaċuġeaċ an áit reo timċeall na haímpire ainnuġt̃e.

I r iom̃ŋa tráċh̃ŋa ġreanñmar ġruanñmar broċallaċ ōo ċaċteaṃar ar fear̃ an traim̃mar̃ ōo ġaċ ċairinn, le coir an ċlaŋŋe, o'á rġríob̃aċ; 7 fá mar ōo rġríob̃maoir par i sċom̃nuŋŋe, ōo rċaŋamaoir ainñrain ar fear̃ taṃaill eile aġ tráċt ar laob̃raŋŋ 7 ar ġairġiŋŋeaċaŋŋ áir̃a na hċíreann.

Má fáġann don ōinne o'e léiġt̃eŋraŋŋ an h̃urleaċair a leaċ-ŋireat̃ ġuinn aġ léiġeaċ an rġéil 7 fuarpar-ra o'á rġríob̃aċ, beŋŋ mé lán-tráŋŋa lem' ċruob̃lŋŋŋ, 7 má 'r ŋŋiġ leat ġur píú é rġéal eile o'á fáġar o'fáġáil, ġeob̃aċ é ó'n b̃reair ġċeaŋŋa, 7 cuir̃feaċ ċuġat é 7 mīle fáilte. Ōo réir̃b̃íreaċ um̃al.

Seagán Ó Caŋla,

Oŋŋe Sġoite.

Cuŋtinn, Spáŋŋ a' M̃uŋtinn.

[Ōo pinneaċ aċpuġaċ ar ċŋrr-focaċ o'e'n rġéal ŋŋ, le ŋinn a ull̃nuġt̃e i sċom̃air an ċlŋŋŋra, ċum ġo ŋŋuġŋŋŋe ġo coitċeaṃta é. Nŋŋŋ m̃ŋŋ le píú don aċpuġaċ ŋŋŋŋ, 7 ir é an rġéal ċeaŋŋa é mar ōo h̃inñreaċ 7 mar ōo cuir̃eaċ rŋŋŋ ar ŋŋŋŋ é.—Fear̃ Eaġair 1. na ġ.]

—1. na ġ., Um̃ŋŋ 82.

SEACTRA FIONN MÍC CUMAILL

LE SEACRÁN NA SÁL SCAM.

Do gluaip Fionn Mac Cumail 7 a fhuaisgte lá as fíadac. Do tógadair leo lupaoir 7 lapaoir 7 saothair beagá éanaithe náir aicnígear i n-ion éor. D'éirigh rompa eile as a maib thrim fionnán, bols beiréán, cliactán óir 7 airtio aic. Do éirleadó rí enoc de éirplóis, gleann de éor as bacóir, 7 páirc bái de sac ion uir-éirplóis oi.

2. "Seairgíó, a feara," aipá Diaimuid Donn, "7 leaírao-ra í." Do gluaip Diaimuid 'na oiaí, 7 do éirleadó ré enoc de éirplóis, gleann de éor as bacóir, 7 páirc bái de sac ion uir-éirplóis de, éom maic léi, 7 níor b'féirir leir teac ní ba gíoríra oi. Do fúir ré ar éirplóis 7 o'fán aipíorín so tóáinís an éir eile de'n féinn ruar leir.

3. "Cao o'iméig oir, a Diaimuid?" aipá Fionn, "nó cao do beir oir beic aipíorín?"

"So rúo oim," aipá Diaimuid, "sur éirig féicead éir mo éor liom, 7 ní féicead oir a éirleat."

4. Baidís an fíann le éirle 7 bíodair as cur 'r as éirleat cao do b'féirir do éirleat, 'huair éirleat éirle an fáca móir gíoríra, 'sa éirleat an fáca so léir oir a óá éor, 7 nac éirleat ion ruo oir a éirle 7 an ríer.

5. "Seairgíó, a feara," aipá Fionn. "Cá fáca móir éirig as éirleat oirínn."

Éirig ré ruar 7 do beirleat oirínn le oir 7 le mair 7 le páiríra. O'féirleat Fionn de, cao do b'áinm do, nó eirleat buacail é ar loir mairíra, nó mairíra ar

lois buacalla. Dubairt ré sur buacall é ar lois máisirtir, 7 sur aius re nár eitis Pionn muh buacall do tóghál, 7 so tóainis ré fá n-a déisín, 7 sur b'ainm do Seacpán na Sál gCam.

6. “An bfuil a fíor agat cat iad mo cóingill-re?” arsa Pionn. “Tá buacall agam i n-agaid gac lae ra' mbliathain, 7 caiteiré tuine aca rann oiréce do tabairt im' fáire-re 7 i b'aire na féinne gac re n-oiréce; 7 béarairé mé do roga oiréce úuit-re cum rinn o'fáire.”

“'S dóis,” adubairt Seacpán, “tá mbeiréad an bliathain tabairt agam so tóí an oiréce, baó fá liom an oiréce 'ná an cúit eile, 7 fairéodairé mé anocht rib.”

7. Annsom o'fíarpuis Seacpán díob cat do bí aca tóá éuitéce. O'féragair Pionn 7 dubairt ré sur eilit, 7 so maib rí iméigéce. Dubairt Seacpán, “Seapuisiré, a féara, 7 leanrao-ra í.” Do ghuair ré 'na diairé, 7 do cúit enoc de éurpóis, gleann de éoir ag bacóiré, 7 páire báin de gac aon ur-éurpóis de, 7 níor gac ré i b'rao 'nuair éainis ré ruar léi, do máiré í, 7 do buail ar a ghualainn í. Do éar ré ar n-air so tóí an fíann, 7 do éait o'á ghualainn í, 7 dubairt, “Cia aca agairé do béarairé a baite í anoir?”

“Gheadaó éugat. a Seacpán gíánra na Sál gCam!” arsa Conán Maol. “Cia béarairé a baite í, déit an té do máiré í?”

8. Do bí an déiréanaisé ag teacé oiréa, 7 dubairt Pionn leo: “Ghuairé, a féara, 7 bímir ag tual ar an mbaite.”

Ghuairéadair oiréa, 7 ar a teacé anair éiaéán éuité Máiré, do buail coill umpa—fár tóá bliathain déas.

“Seapuisiré so fóill, a féara,” arsa Seacpán, “7 béarairé maireagadé a-baite díb.”

Do pteab irteacé an éoil, 7 pus ré ar bárraib na seann, 7 do éarraig ar a bpréamlaib iad. O'fíg ré

ar a céile iad, 7 do pinne cliaic óioib. Do buail ré ar mullaic a éinn í, 7 túbairt leir na fearaib go léir teacét annro i n-áirde éirge, 7 an eiric 'na tteannta. Do buail ré annroin anuair le fánaic Múirne 7 na firi go léir i n-áirde ar an gcléic aige. Éiomáin ré leir go ráinnis báiri na Tulaige. 'Nuair do bí ré ag riubal le fánaic, do bí an t-uallac trom, 7 coircéim anacair aige dá tabairt.

Dubairt Conán—"Sreacad éirge, a Seacpáin ghrána! Ir í an maicaiḡeacét anacair atá agat ag á tabairt dúinn. Do b'fura dúinn riubal a-baile 'ná an ruacac atá agaim ag á fáḡail uait."

"Dúó cóir, a Conán," arfa Seacpáin, "náir ḡac dúm-ra don coimearg do éir oir leir an maicaiḡeacét," ag baint teilgin ar an gcléic, 7 dá gcaiteam anuair ar an mbótar.

Do pḡeab na firi go léir 'na fearaib, 7 muna mbeirdeac fionn, do fmacpaoir Conán ar a céile mar ḡeall ar iad do éir gan maicaiḡeacét.

"Anoir," arfa Seacpáin, "ó táim-re cum riú dáirpe anocht, raḡaib mé, 7 ullmócaib mé buir réirpe óib."

9. Do ḡluair ré pompa, 7 níor rtao ré go nḡeacac ré cum méir-ḡeacḡaig báiri an tóina, amuis ag poll bó Cuileann. Táinnis go tóir an doir, 7 do énas ré 7 dáirp orgailt. D'ḡreacair rean-ḡráinne Bapóro, 7 dubairt rí nac orglóca rí an doir go tóigeac fionn a-baile. Dubairt ré léi ḡuir tuine de buacaillic fionn é réim, 7 an doir dáirp do. Dubairt rí náir aicim rí é 7 nac leigfeac irteac é cum go tóigeac fionn. Éir ré a ḡuala do'n doir, 7 do buail ré riap ar an gcliaicán eile de'n méir-ḡeacḡaic é. Do pḡeab rean-ḡráinne Bapóro 'na fearaib, 7 do pinne rí ríor air, 7 do buail rí le leang-airpe boire é, do éir ag rialáir ríor go tóin an méir-ḡeacḡaig é. Táinnis anoir 7 ní deáiracac don tḡuim de. Do pinne ar an mbiaic, 7 do érom ar é 'ullmúḡaib; do

leas amač an bóro, 7 do éir a éirto péin bíó i láchaira gac don fíor. Éáinís fionn 7 an fíann, 7 do fúirdeas ríor cum bíó. Nuair do bíodar go léir ráirta, do bí fuigleac i n-aió gac don fíor.

O'fíarpuig fionn—"Cairé an éir é reo? Do tugaimn-re níor mó bíó 'nā roin dom' fearaib. 7 ní fáca maí a bfuigleac."

"Inneópa-ra óuit," duhairt Seacpán, "cairé an éir é reo; do éairteá-ra i gcuirdeann éuca é; aét ní mar rin do pinnear-ra é, aét do éirdear a éirto péin i láchaira gac don fíor, 7 ní maí an fear láitir ag breit a éota ó'n bfeair lag, ná an fear lag o'á breit ó'n bfeair láitir, 7 o'á bfuig rin, tá fuigleac bíó anoét agaimn."

IO. Nuair éáinís an oirde, do éuadar go léir cum ruain, 7 do bí Seacpán o'á bfeair. Nuair fáoil ré go rabadar go léir i n-a gcotlaó, o'éirig 7 do ráitig ré biopán ruain ir gac don neac, go o'éinís ré go o'í Conán, an fear o'éirdeasac. Do ppeab Conán 'na fúirde, 7 o'fíarpuig ré o'e'n bíteamínac, cao do éap ré do o'éanam, nó ar mear ré an fíann go léir do éir cum báir. Duhairt Seacpán ná éap, 7 luige ríor 7 cotlaó.

Do fúir Seacpán ag an teinó, 7 éáinís an enas ag an toiar, 7 duhairt orgailt. Duhairt Seacpán nac orglócaó, 7 o'iar pí aríor orgailt, go maí teacairdeac aic éirge. O'fíarpuig Seacpán, má bí, teac annro i n-áirde inr an trinné 7 go o'ógraó pé uairi é. Níor éirge rin ná do bí pí i n-áirde, 7 do fín pí anuar a lám 7 litir innti. Rug ré ar a lám, 7 do gearr í ó'n nguatainn oi. Do éóg an litir, 7 do éair an lám i o'aoó éiar na teineac. Nuair rug an teine ar an lám, o'éirig boiaó méit ar fuo an tige, 7 o'airig Conán é, mar nac maí don biopán ruain ann. Do ppeab ré 'na fúirde, 7 rug ré ar an gcleit, 7 do pinne ar Seacpán, 7 duhairt gur aitin ré péin gur b' fín⁹é bí uairi iao go léir do éir cum báir. Do

rin. 'D'fíarpuis reirean díob, cairté an éuir sup únaoap-
ran na puill eile. 'Dubraoap leir, mar sup beas é a éuro
feóla, 7 sup mhór é a éuro anbhuit. 'Dubairt ré leó, sup
b'fin mar beirdeat an rgeal aca féin. Rug ré ar an
sceann ba fia cora 7 ba mhó ceann; 'do bí as gabáil oréa,
éum sup máib ré a maib ann aca, aét don éeann amáin 'do
éuairt i b'polaé fá'n nshíáta, 7 naé faca ré éum go maib ré
as glanaó an tige amac. 'Nuair 'do éarpuing ré éuige
amac í, 'do liúg rí, 7 'do béic rí, 7 'd'iarri rí compuige a
hanma; 7 'dubairt rí go mbeirdeat ar na cailínib 'do
b'feairi 'do bí as tuine maí; 'do glanraó rí amac an teac
'do, nó maíad rí as iarpuair beairt mbiorra 'do'n éoil 'do.

"Glan amac an teac ar 'túir," arsa Seacpán, "7 maíad
mé féin as iarpuair an b'iorra 'do'n éoil."

'D'imtíg ré, 7 'd'áirpuié ré leir téat 7 éuairt ré 'do'n
éoil. 'Do éairt ré an téat ar b'arpuib na sceann, 7 'do
buail ré ar a shuallann í. 'Do fíac ré ar a b'péamácuib
lán an téata, 7 éus ré leir a-baile iad, 7 b'air ba shiorra
a moill teine 'do déanaim.

"'Seat anoir," ar reirean leir an aímair, "imtíg anoir
7 glaoir éusam ar fíonn, 7 ar an scuir eile 'do na
feairib."

So amac í, 7 'do b'uiréi ba shiorra a moill glaoóac oréa.
Éainis fíonn 7 an éuro eile 'do na feairib, 7 'do bí átar
mhór ar fíonn i 'tsoib lóiróin 'do beir déanta amac as
Seacpán i gcomhair na hoiréce.

"'Seat anoir," arsa Seacpán, "tá an méir rin déanta,
7 cat déanraoair anoir gan don níó le n'íte agaimn.

"Ó! ro rúó orm." arsa fíonn, "má iarpuamair don
níó le n'íte oréa."

"Ír olc an cunghaim cogair beir i n-áir 'tsoirgaó i
gcomhair na hoiréce," aubairt Seacpán; "ní beir an
rgeal mar rin aca; cairéir ríad biaó 'do éabairt túinn,"
as preabáó i n-a fúiré.

So amac é, 7 do junne ar Chúirt Dheirg Óig. Do buail rígiac 7 o'iarra comhac, 7 do beir fiaða nac deaḡairt muam i nriaró a tóna. Do táinig Dearg Óg éirge amacé, 7 o'fiarpuig pé de, cao do bí uairó. Dubairt pé sup beag an máit dóib teac 7 teine, san mu éigin o'iofparóir i gcomair na hoirde. Dubairt Dearg Óg nac maib don mu aige péin, acé go tciubraó pé ticéao do cum an báicéara do bí cior anuoin, 7 go bpaigeadó pé poimnt aráin uairó cum an péire. O' imtíg pé uairó irteacé, 7 éug éirge amacé blúipe de ticéao, 7 do fín éirge é. O'fiarpuig Seacrán an maib a tuilleao le faḡail aca, acé a maib inr an ticéoin peo. Dubairt Dearg Óg nac maib, 7 náir beag leir dóib é. Do éog Seacrán an ticéao, 7 do junne pé ar tig an báicéara. Do éuairó irteacé, 7 do fín pé an ticéao cum an báicéara, do bí ar an tcaob irtig de'n éuanuairt. O'iompug an báicéar irteacé, 7 do cómaipug pé éirge amacé an méao aráin do bí ainmniḡte óo o'faḡail inr an ticéao. O'fiarpuig Seacrán de, an maib a tuilleao le faḡail aige. Dubairt an báicéar leir nac maib, sup b'fín a maib lamhála do tabairt do. Ní deapmaró Seacrán acé iompóó air, 7 é bualaó le rpeacé ḡearráin i gclár an éadain, do éait a ceann ar an caob irtig de'n éuanuairt, do junne pé irteacé inra' báicúr, 7 do bailig pé éirge a maib o'arán inra' tig, 7 o'áruig leir a lán-ualaó de. Do junne irteacé ar fionn 7 do éait pé an mála ar lár an tigé; 7 dubairt pé sup beag an máit dóib an t-arán, nuair nac maib don feoil aca leir.

“Ó! ro rúo oim,” arpa fionn, “má iarrpamaoio feoil ná don níó eile go lá arír oiréa.”

“Ní mar rin beiró,” arpa Seacrán; “caitpimíó feoil o'faḡail uacá.”

12. So amac é, 7 do junne ar Chúirt Dheirg Óig. Do buail rígiac 7 o'iarra comhac, 7 do beir fiaða nac deaḡairt muam i nriaró a tóna. Do táinig éirge amacé Dearg Óg, 7

t'fíarppuig pé cat to bí uairt, go maib pé boðar aige. Dubhairt Seacpán leir go mboðarócað níor fearr é, rui a rgarpað pé leir; nac maib don maic ipan apán san blúipe éigin feóla leir. Dubhairt Dearg Óg nac maib don feoil aige péin to béarapó pé to, aót go maib tarb pa' coill rin tall. 7 oá mbað maic leir uul anonn 7 é mairbað go bfeapapó pé é bpeic leir. Dubhairt Seacpán leir airm éigin to tabhairt to cum a mairbta. O'iméig uairt irteac 7 to caic pé cuige amac rean-tuaig beag mhairgeac nac maib i n-don ócait le reacót mbliatónaib. O'árou g pé leir í, 7 an tarb to bí pa' coill rin ionne, níor leig don neac le reacót mbliatónaib ionne rin ar an taob irtig de claithe na coille, nár mairb pé. Com luac 7 to cuairt Seacpán ar an taob irtig de claithe, o'airig pé bolap an duine. To minne pé ar Seacpán, 7 to páicig pé a oá aóairc ioir a oá coir, 7 to caic pé i n-áirde go oí an rpeir é. Ar a ceacót anuar to Seacpán, to leac pé a oá coir ar oprim an cairb, 7 to buail pé le buille o'á cuais big mairgig ioir an oá aóairc air, sup rgoilt pé riap go cnáin an earbail é. To táinig 7 to caic pé an ceann de. Rug pé ar earbail air, 7 to buail an corp ar a gualainn cuige, 7 o'árouig leir a-baile é. To caic irteac ar lár an tighe é, fuair an rgián, 7 ir air ba giorra a moill an cpoiceann to bainc de, 7 é ullmugað i gcomhair an truirpéir. Paó to bí an tarb o'á mórtap, o'fíarppuig pé oíob, cia aca paapó ag iarpapó a éinn: go maib i n-a leicéir rin o'áit de'n coill. O'fpeagair deapbápair fíinn 7 dubhairt, go paapó pé péin o'á iarpapó. O'iméig pé, 7 'nuair fuair an ceann, ní fcapapó pé é corpaíde de'n talain, 7 to caic pé tréimpe paóa amuig. To táinig pé tap n-air, 7 dubhairt pé nár b'féir leir é o'paapáil. O'fpeagair Seacpán 7 dubhairt pé go paapó pé péin o'á iarpapó, ó'r aige bí a fíor cá maib pé. O'iméig pé 7 ní maib i bpaó amuig, nuair táinig pé 7 ceann an cairb ar a

gluainn aige. “Do éirí pé ar lár an tige é, 7 thabairt leó sup b’fín é aca é, 7 ar’ eirean le dearbhrádaigh fíonn, “Fuarair é comh maic liom-ra, 7 ní féadfa é tabairt leat.” Do bí an ruipéar ullamh, 7 do fuitheadar ríor cum bíó 7 d’íteadair a nócáin aráin 7 feóla.

13. Do éuadair cum cootala, 7 d’éirigh Seacpán ar maidin go moe, 7 do fáic pé bioán ruain ip na fearaib, 7 d’iméigh amac. 7 d’fág ’na scoolaó ’na d’iaró iad. Do rinne pé ar éirir Deirg Óis, 7 do buail ríad 7 d’iarra comhac, 7 éigh fiaó nae deaíad muá i n’iaró a tóna. Táinig Deirg Óis amac, 7 d’fíarruiigh de cat do bí uair. Thabairt Seacpán leir go raib comhac. D’fíarruiigh Deirg Óis, an iomóa fear do éiríead pé éiríge? D’fíeasair Seacpán leir, trí céad ar a lámh d’eir 7 óá céad ar a lámh clé. Tángadair éiríge amac, 7 do rinne Seacpán oréa, 7 do gab tríóca, mar gheobad fearac trí ríada min-éan lá Máirta. Do rinne pé cápnán d’á gceannaib, cápnán d’á gceoraib, 7 lán-cápnán d’á gcuir airm 7 éadaigh; 7 do ríadail loe d’á gcuir ríola le fánaid. D’fíll pé a-baile, 7 do éarríang pé an bioán ruain ar na fearaib; 7 d’fíarruiigh d’ fíonn, náir míteo doib beic ag dul ag tabairt an éada. Do bain fíonn fearraó ar péin, 7 thabairt pé sup míteo 7 sup ró-míteo. Do glaoir pé ar na fearaib 7 thabairt leo, ullmúgáó amac go d’éiríóir ag tabairt an éada. Thabairt Seacpán leir go raib cat an lae moir tabairéa, 7 go raib ríul aige go n’éanfaóoir puo maic i mbárac. “Níl amhar,” arsa fíonn, “ná go n’éanfam.”

14. D’ullmúigeadar a gcéad-ppoinn 7 do rinneadair i d’ite. Nuair do bíodar go léir ’na d’iaró, thabairt Seacpán le fíonn, gluairéad “go b’feicimíó caróe mar fágair áite é reo.” Do buaileadair amac, 7 d’fágadair an cuir eile de na fearaib ’na n’iaró. Ní raáadair i b’fao iméighe nuair táinig fear móir iréad 7 mála ríada leatáir aige. Do fear pé tíor ag an n’oipir 7 d’fíarruiigh an raib an

féar maic anghoin do mhasaí de léim 'ra' mála. 'D'fhéasair Diarmuid Donn 7 dubhairt go maib, go mhasaí ré féin de léim 'ra' mála. 'Do mhinne ríor 7 do éuaíó ré de léim 'ra' mála. Níor éirge rin, ná d'fáirg fear an mála an saí ar a béal, 7 do buail éirge ar a shuallainn é, 7 níor ríao cor go mbe ré go dtí an éalléac é 'sair bain Seacáin a láim di.

"A mhic," ar ríre, "ní fuil an fear ceairt asat dam. Beir leat amac é 7 cuir ra' túr é, 'ran áit, an bhaon éirtear i mullaí a éinn air, go ngeobair ré ríor amac trí luíardóin a éirte."

Éáinís ré arís leir an mála. 'Do mhinne ré an cleair céatna leir an daia fear, 7 leir an tríomhaí fear; 7 cum an rgeil sair do déanamh, ní maib don fear de'n féinn roimh fionn 7 Seacáin, nac maib beirte as fear an mála leir, acé Conán; 7 ní féatpaí a díceall Conán do éur 'ra' mála.

'Nuair éáinís fionn 7 Seacáin, d'fíarruís fionn de Conán, cá maib an éur eile de na fearaib. 'Dubhairt Conán leir go mbeaí a fíor aige ar an nóimí; go maib fear móir 7 mála faí leatair aige, 7 é as fíarruís díob, nuair do éirge ré, an maib don fear maic do mhasaí de léim 'ra' mála. "'Do éuaíó go léir de léim 'ra' mála, 7 mbe ré leir íao, 7 ní fuil a éalléac d'á dtuairg asam-ra."

"A Conán," arsa Seacáin, "an faí nac maib ré asat?"

"Am bpaíar nac faí, 7 gur sair go bpaíar féin arís é."

'Do b'fíor do Conán: ní maib an focaí ar a béal, nuair éáinís fear an mála 7 d'fíarruís, an maib don fear maic anghoin do mhasaí de léim 'ra' mála.

"Tá," arsa Seacáin; "masaí-ra de léim ann."

"Go ríó oim," arsa fionn, "má masair, 7 nac leirfeatpaí duit é;" as ppaíar 'na fíuóe, 7 as bpaí ar Seacáin.

“Dóg díom,” agra Seacrán; “ní leigfid mé do na fearaib imítead mar rin. Caidfid mé a fíor do beit agam cá bfuil iad,” o’á fíacaó féin ó fíonn, ag déanam fíor, 7 ag dul de léim ‘ra’ málá. Do cáit fear an málá i n-áirde ar a ghalainn é, 7 nuair éuaíó ré go dtí an caillead, do cuir míle fáilte romhe.

“A mhic,” ar rípe, “rin é an fear céadna atá uaim; tá an coipe fá beaibad ag feiteam leir. Fáirs 7 lomfáirs an gao ar béal an málá, 7 buail fa coipe ríor dam é, cum go dtiubhramaoio cúpla fhuicad beirbte do;” ag tógbail an folais de’n coipe.

Ar a linn rin, do bain Seacrán fearfad ar féin ircis ‘ra’ málá, 7 do fáit a ceann amad trí n-a bair, 7 a o’á coir ríor trí n-a éoin, 7 do minne ré ruar ar an gcaillis do bí ‘na fuide le hair an coipe, 7 rug ré uirru, 7 do buail ríor ar mullac a cinn í féin ra’ coipe, 7 do buail ré an folac uirru. Do minne ré ríor ar fear an málá 7 rug ar a o’á éluair air; 7 o’fíarfuis de, cá faib an cuio eile de na fearaib éus ré leir.

“Fóil,” agra fear an málá, “7 cairbeánfaid mé dúit iad.” O’imcis ré leir, 7 rug ré irteac é ‘ran áit i faib an cuio eile de na fearaib. Ní faib ionnta ac an rghiocharac pompa, ó’n mbraon do éigead ar mullac a gcinn do beit ag gabáil ríor amad trí luğairínib a gcor.

“Bí meir,” agra Seacrán le fear an málá, “7 fuargail ar poim iad.”

Níor éirge rin ná bí ré déanta. Dubairt ré leir iad do leigear. O’imcis ré 7 éus ré leir buidéilín, 7 do cuimil díob é, 7 do bíodar com plán, com polláin, 7 do bíodar aon lá maí o’á raozal. Do tóg Seacrán leir iad, 7 éus leir a-baile go dtí fíonn iad. Nuair éangadar irteac, ir amlaíó do bí fíonn ircis pompa, 7 a o’á fíul com dearg le o’á poll dígite i gceirt, ó beit ag sul ó o’fás Seacrán é. Do ppeab ina fuide 7 do cuir céad

míle fáilte roimh Seacrán, sup tóig leat go múcrao le
pógaiḃ é, go mbáirfeao le deóraiḃ é, 7 go dtioimódao
ré le brataiḃ ríota 7 ríóil é. Do fuidheadar i gcuid-
eactain a céile, 7 do éirheadar an cúro eile de'n
trádnóna go meiréirfeao ag innriint rgeat o'á céile, cum
go dtáinig am coḃalta oirca, 7 do éuadair go léir cum
ruain.

15. O'éirig Seacrán ar maidin, 7 do fáit ré biotán
ruain ionnta, 7 reo amac é 7 do pinne ar Cúirt Óirg
Óis. Do buail rgiat, 7 o'iarri coimrac, 7 eus fiaḃa naḃ deaḡair
ruain i nriaró a tóna. Táinig éirge amac Dearg Ós, 7
o'fiarpuig de an iomḃa fear do bí uair inoiu. Dubairt
ré leir, cúig céao ar a láim óir, 7 trí céao ar a láim
éile, 7 má bí a tuilleao aige, iao do éur le n-a gcuir
éirge.

Tángaḃair éirge amac, 7 do pinne ré tríota, mar do
geḃao reabac trí reata min-éan lá Máirta. Do pinne
ré cárnán o'á gceannaiḃ, cárnán o'á gcopaiḃ, 7 lán-cárnán
o'á gcuid airm 7 éadaiḡ, 7 do rgaoil loḃ o'á gcuid folá
le fánao.

Do ḡluair ré a-baile, 7 do éarraig an biotán ruain ar
na fearaiḃ, 7 do ḡlaoir ar fionn, 7 o'fiarpuig de, nár
míto éirge 7 beir ag dul ag tabairt an éata. Dubairt
fionn, sup míto 7 sup ró-míto. Do ḡlaoir ré ar na
fearaiḃ, 7 dubairt leo, ullmúgaḃ amac go dtéoir ag
tabairt an éata. Dubairt Seacrán leir go raiḃ cat an
lae inoiu tabairca. Nuair do bí an éao-ppoinn iḃte, do
éirheadar an cúro eile de'n lá ag déanamh rúgracta oóib
féin. O'ullmúgeadair ruiréar, 7 o'ér ruiréir do éuadair
cum coḃalta.

16. O'éirig Seacrán ar maidin 7 do pinne ar Cúirt Óirg
Óis, 7 do buail rgiat 7 o'iarri coimrac, 7 eus fiaḃa naḃ
deaḡair ruain i nriaró a tóna. Táinig éirge amac Dearg
Ós féin déanta ruar ina éulair airm 7 éadaiḡ, 7 an té

éiocpaíó ó íocéapí an tóimáin go huacéapí an tóimáin as
féacáint ar éac ná ar épuac-éomíac, ir oréa bac éóir tó
teacé as féacáint. Do rinneapí ar a céile map to
déanpáó óá laoc calma no óá éapóénuic. Do déanpáóir
ball bog de'n ball épuacó, 7 ball épuacó de'n ball
bog: to éapmáingíóir toibpéacá fíóir-uirge aníor trí
rípéalam épuacó cloé: to éógacó tuine aca fóiróin gáig
ó n-a éóir deir, to leagacó cúirt 'ra' tóimán Toir; 7 to
éógacó tuine eile aca fóiróin gáig le n-a éóir élé, to
baineacó laog tóimíóinn deapí ar an mbuín to bíóó 'ra'
tóimán Tiar; a roga aici é beicé mnti nó airtí. Do bíóapí
as gabáil óá céile cum go maib tóíúéc 7 deiréannáige 7
meirgí ceoig as teacé; an láir bán as toul ar ríac ná
cupóige, 7 gan Dia leir an gcupóig, óá épanpáó rí léi;
maípaí gearpa as aínárpáig ípan áit i mbíóir, 7 ípan áit
nac mbíóir ní labpáóir don fócál.

Éáing ríróéóigín éruinn-deapí de muintir Súillíobáin ó
Suaí luacra, 7 tubáirt le Seacpán, “A Seacpán, ir fáca
óó' mhnáib caointe, rínte ná tinneacéa éu; 7 óá tóiuéapá
rpeacé ruar fáoi rin, tá trí léiméacá tóapódeacéa gloine
air rin, 7 óá nóéanpá íao roin to bupéacó, ní beacó ann
acé neapí don fíir.”

“Ní moill fáca é rin,” appa Seacpán, as tabáirt rpeacá
ruar 7 óá mbupéacó. Rug írteacé air, 7 éus pé corí to,
to éuir go glúinib é; an tópa corí, go érománaib; 7 an
tríóimáó corí, go muinéal.

“Tá to éeann agam, a Déirí Óig,” app' eiréan.

“Ná déan,” appa Deapí Óg, “7 beapáó mé leac mó
ríógacéa go tóí mó báp tuit, 7 mó ríógacé go léir tuit
óm' báp amac.”

“Beicé pé rin 7 to éeann agam,” appa Seacpán, as
caiteam a éinn de. Do éapmáing gao 7 to fáic pé trí n-a
plucaib é, 7 to buail ar a gualáinn é, 7 éus leir a-baile é
go tóí fíonn. Do éapmáing pé an bíopán ruain ar na

feapaidh 7 o'fhiafhuig o' fionn an paidh don cuimheadh aise ar oul as tabhairt an eada. Do bain fionn fearmad ar fein, 7 tubhairt go paidh sad don cuimheadh, 7 sur b'air do euidh cat an lae inoiu do eadhairt. Tubhairt Seacran leir go paidh deirfad na sad tabairt, go paidh Dearg Os 7 a comelai go leir marb, 7 sur mictio doib ullmugad cum trialla ar an mbaile.

17. Do bailigeadar a scuio airn 7 eadais, 7 nuair bitodar as gluairead, do glaoib Seacran cum cogair ar fionn, 7 tubhairt re leir: "'Sead, anoir, a fionn," ar' eirean, "ta an cat ro buaidte. Com luae 7 bogfamaioir ar an mbodair cum baile, beir an bodair lan 'nar noidaib le buiread bo, capall, caora, 7 beadaid aile. Ma fedaann don nead de na fearaid 'na diaib, cum go mbeimid tri mile amad o'n ait reo, beir an sruasad as riubal i mearg na scoirp, 7 caitead-ra carad 7 buaid do eadhairt do. Mairbeodair re me san mearbail."

"O," aira fionn, "ni eadair don nead fedaint 'na diaib;" as glaoib ar na fearaid go leir cum a eile, 7 as tabhairt fodairt doib, da bfeadfad don nead aca 'na diaib, go mbainfad re an ceann ar an lathair de. Do sealldar go leir do na bfeadfairt 7 do tiomaineadar leo. Nior cuirge rin nar corhuig an rioc 'r an fuaim 'r an potiom 'na noidaib.

Do tiomaineadar leo, 7 pul a maadar na tri mile amad, o'fead Conan 'na diaib 7 tubhairt:—"Sreadad eugat, a Seacran sranua an eitig! nae tubhair nar fadair don nead 'na beaid ar pairc an builde nar marbair? Fedad anonn anoir ar an bfeair uo eall as riubal i mearg na scoirp."

"A! a Conan." aira Seacran, "do rinnir mar rin e," as glaoib i leatdaib ar fionn, 7 tubhairt leir:—"Caitfead-ra carad anoir, 7 ni cuirge beao eall 'na beir me marb as an sruasad. Com luae 7 do-eirer tu mire

maib, éimig-re anonn go páirc an buailte, 7 ploc ruar mo
chnáma, 7 cuir i mbáirín iad i n-oidiú na luinge aniar, 7
cuir Conán i rtead 'na tteannta. Nuair éirífeas sib an
poirt, beir mo bean-ra mómaib ann, 7 ní fuil don neac
éiofar amac, nac fíarphócaib sí de cá bfuil Seacrán.
Abraó gac don neac léi go bfuil ré ag teac; mar, dá
mbeaó a fíor aici go maóar-ra maib, do báiread sí an
long 7 a maib inni."

Do b'fíor dó. 'Nuair éangadar go cuan, bí bean
Seacrán mómpa, 7 ní fuil don fear do éigead amac ar
an luige ná go b'fíarphócaib sí aige—"Cá'l Seacrán?"
Ó'fíearad gac don neac, 7 deirfid go maib ag teac,
cum go tóinid Conán 7 a gáil fá'n oicall aige.
Ó'fíarphócaib sí de, "A Conán, cá bfuil Seacrán?"

"Sin é agat é," arfa Conán, ag caiteam na gcháin ar
an bpoirt éici. Do noic sí éici na chnáma, 7 do luig ar
é éaoinead, 7 ir si do b'eol. Táinig fíonn 'na teannta, 7
do éaoineadar aiaon é, má éaoinead don laoc maib; 7
nuair do bí a n-óidain gailte aca, duairt sí le fíonn go
maib a leigear le fáil fóir, má bí ré 'na gairgíreac maib
a óidain cum é éadairt leir.

18. Oimig sí 7 fuair rian 7 táinig amac ag toir an
rábla 7 do éirí sí. Táinig éici amac ead caol donn, 7
do fáil a éann i rtead ra' t'pian. Do glaoir sí ar fíonn,
7 duairt sí leir, "teac i n-áirde air reo; go mbéarad
ar an n-gaoid beaó maib, 7 nac mbéarad an gaoid beaó 'na
óidair air; 7 go tairbeairad ré do cá b'fíarphócaib an
leigear." Tus sí trí buidéal do, 7 duairt sí leir, "trí
buidéal de'n uirge beaó do éadairt leir, do bí i n-a
leirdeir rin de tobair; 7 go maib gáirad raigíuíní móir-
éimceall dá fáir, 7 go maib trí t'pian i mair an
éann or a éionn i n-áirde; 7 go gairdead ré a éapall
do éangal míle amac ó'n tobair, 7 tuit de léim glain
i rtead de óruim na raigíuíní; go mbeir 'na gcoirde,

7 shan iao do óúipeaéct; a trí buioéil a fácaó 'ra' tobar, 7 teaéct de léim glain amac i ntoruim a éapail arí; dá mbeaó pé de nío-foirtúin air iao do óúipeaéct, naé bfuilleaó pé 'na beaóaró go bpaé.

"Ir cuma liom," arpa fionn, "caioé an érioó do béar-paio mé; paéaio mé o'á iarraio, a poéa aham beic maró nó beo."

19. O'iméig pé 7 do éeangail a éapail mar duibpaó leir, 7 do éuaio de léim de óruim na paigtoúirí go oí an tobar. Do fáit a trí buioéil 'ra' tobar, 7 do éós léim or a shionn amac. Ar linn ool' o'á ntoruim oó, do óúirig na trumpaín do bí i mbarr an érainn. Do liúéaor 7 do béiceaor 7 do óúirigeaor na paigtoúirí. Do bí an coolaó 'na fúilb, 7 ní fácaor éinneac, cum go paib am agh fionn a beic ophuote naéa. Nuair do éonneaor é, do lámaigeaor 'na óiaio, 7 níor aimpig don aca é. Táinig pé 7 na trí buioéil aige.

"An othuair leat iao?" arpa bean Seacpán.

"Éuair," arpa fionn.

"Níor éuair," ar rípe, "mar naé paib pé o'uain agha."

"Seao," arpa fionn, "ní beam o'á áiteam ar a éile, aóct baim blaíreaó ar, 7 má bí maic maín ann, tá pé anoir ann."

Táinig rí 7 do fín rí le éile gac don énam leir, ina ionaó féin. Fuair rí buioéal, 7 do luig ar é éumilt. Fuair rí an oara buioéal. Sul a paib a leat caíte aici, duhairt rí le fionn go paib an leigear ceart aige, 7 sup gairgíóeac gac don órlac de. Fuair an tríoimáó buioéal, 7 ipan am 'ga paib pé érioénuigéte aici, do ppeab Seacpán 'na fearaín com plán, com folláin, 7 do bí pé don lá maín o'á fáoéal. O'áruig pé leir fionn 7 an fíann, 7 éus banair reaéct lá 7 reaéct n-oióce oóib. I shionn an treaéctmaó lae, duhairt fionn sup nícto oóib féin beic agh triall ar an mbaile, 7 o'fáéaor plán 7 beannaéct agh Seacpán, 7 do gluaíreaor a-baile.

20. Bíodair ag riuáil coir na tríáda, 7. do buail umpa bodaiéin 'sa maib cularó gearr glar b'éirde air, 7. do beannuig dóib, le Dia, 7. le Muir, 7. le Dátopais. O'fíarruiḡ o'fíonn cat do b'ainm dó, nó cat ar é, nó cia ar b' é féin. O'fíearḡair fíonn, 7. duḡairt sup b'ainm dó féin fíonn Mac Cumail.

"Ir maic mar éárla," ar' an bodaiéin; "ruḡaḡ mac aréir dam, 7. ir é an tríomáḡ mac é. Ruḡaḡ uaim an t'á m'ac eile an oiróce ear éir a mbreite, 7. do taibread dam naḡ b'áḡfairde don éann agam díob, cum go t'ugraḡ fíonn Mac Cumail 7. a comtáir oiróce t'á fáire."

Do duḡaḡ 7. do ḡormáḡ ag fíonn, 7. duḡairt sup deacair dóib don móill do déanaí anoir, ḡo maḡadair i b'raḡ ó'n mbaile. 7. sup m'itio dóib t'ul fá n-a déin. Duḡairt an bodaiéin leir a leirḡéal do cup uair, naḡ maib don éair aige san an oiróce anoct do éadairt t'á fáire, 7. ḡluairéact leir san móill. Éáḡadair leir ḡo t'á n-a éis, 7. fuairadair p'roinn maic uair.

Muair bíodair ear éir a b'poinne, do buail fíonn amac ag féacaint timceall air, 7. do éonnaic ré ag déanaí air móirféirair p'piorán mbeag náir b' féitir leat a mearcat do déanfá díob. O'fíarruiḡadair o' fíonn ar éairtuis buacailí uair. Duḡairt fíonn leḡ náir éairtuis, sup b' amlaíḡ bíodair féin ag triall ar an mbaile anoir; 7. naḡ maib biaḡ ná airḡeat aca, 7. naḡ maib don ḡnó t'á éuilleaḡ muirḡne aige. Duḡadair leir náir b' don ualac dó iat féin, 7. naḡ n'óanfairíḡ don breir éortair dó, 7. ḡo b'airíḡ na éeannra.

"Seatḡ," ar'ra fíonn, "ó t'á ríḡ com' ponnmair cum panama, ir deacair cup ruar daob; 7. dealluiḡeann ríḡ ḡo b'ruil céairt éisín agair, 7. cairé an céairt í?"

Duḡadair ḡo maib céairt aca. O'fíarruiḡ ré de t'úine aca cairé an céairt do bí aige. Duḡairt ré sup b' é féin Cluar le héirteact. O'fíarruiḡ de'n daia fear, cairé an

céárho do bí aige. 'Dubhairt ré gur b' é féin Sheim Teangmála. 'O'fiarpuig ré de'n tríomhó fear, cairde an céárho do bí aige. 'Dubhairt ré gur b' fear é féin do cuirfeadh pian na laéan ar an loc inoiu, do gheobhad inóe ann. 'O'fiarpuig ré de'n ceachtamhó fear, cairde an céárho do bí aige. 'Dubhairt ré rin gur b' fear é féin, do déanfaid long de lán a dúirín de mhaoe bog foilige. 'O'fiarpuig ré de'n cúigeadh fear, cairde an céárho do bí aige. 'Dubhairt ré rin gur b' an-ómaradóir é. 'O'fiarpuig ré de'n treireadh fear, cairde an céárho do bí aige. 'Dubhairt ré gur b' an-bíteamhnaic é. 'O'fiarpuig ré de'n treachtmhó fear, cairde an céárho do bí aige. 'Dubhairt ré gur b' árho-éanlaadóir é.

"Ir maic é ríbh," arsa Fionn, "7 b'féidir go mbeadh gno mó dóctair agham oib i gcomhair na hoirde."

21. 'Nuair táinig an oirde, do glaoib an bodaiéin irtead 'ra' párlúr ar Fionn, 7 éus an leanb do; a dubhairt ré leir, é rin do beic aige do ar maidin, nó go mbeadh a ceann aige ina ionad. 'O'méig an bodaiéin uaid, 7 o'fás annrain é. 'Do glaoib Fionn irtead ar an móirféirdear rppuorán, 7 o'fiarpuig ré, cá maib Sheim Teangmála.

"Táim annro," arsa Sheim Teangmála.

Éus ré sheim ar lámh an éliabáin do, 7 dubhairt ré leir an leanb do bí annroin do beic aige ar maidin. 'O'fiarpuig Fionn arís, cá maib Cluap le héirtead.

"Táim annro," arsa Cluap le héirtead.

"Suib annro," arsa Fionn, "le n'air reo, 7 ná leis o'lon ruo tead air, san fiór do."

'Do fuib, 7 o'fás Fionn annroin iad, 7 do éuaid ré cum coislaia. 1 otuairim an oá uair oéas 'ran oirde,— "Éirt! Éirt!" arsa Cluap le héirtead.

"Cao leir go n-éirfeadh?" arsa Sheim Teangmála.

"Tá faead ó Dubha ag cheadais 'na leabaid 'ra' Doimhan Toir."

"Oé!" arsa Sheim Teangmála, "bíod an maib aige, má tá ré com faoa roin uainn."

“Éirt! Éirt!” arpa Cluap le hÉirteacht arís i gceann tamail eile.

“Cao leir go n-éirfeadh anoir?” arpa Sheim Teangmála.

“D’éirigh ré ar a leath-uillinn,” arpa Cluap le hÉirteacht.

“Oc! ir fada ó contaibairt é rin,” arpa Sheim Teangmála.

I gceann tamail eile, “Éirt! Éirt!” arpa Cluap le hÉirteacht.

“Cao leir go n-éirfeadh mé anoir?” arpa Sheim Teangmála.

“Sin é anuar an rinné eugach é,” arpa Cluap le hÉirteacht.

Do fáil faeac Ó Dubha a lámh anuar an rinné, 7 do cuir ré fa’ leath do bí fa’ éilabán í, 7 d’áirigh leir an rinné amach é.

“Seadh,” arpa Cluap le hÉirteacht, “ní beir don mittleán oim-ra; níor cuir an faeac don cor de nar innreap-ra duit é.”

“Níl don trápaí agam-ra le tabairt uaim, leir,” arpa Sheim Teangmála, “an iuto ‘ga tuis ré sheim doim-ra air—lámh an éilabáin—tá ré agam-ra dó.”

Do éirteacht ardon an cuir eile de’n oirde ag aráim le éile náir cuma leo féin cia fá nreap an leath d’imteacht.

Éinigis fionn ar maron, 7 nuair fuair ré an leath imtighthe, do dubadh 7 do gormadh aige, 7 ní feadair ré cao do bí aige le déanamh. Éinigis an bodaién irteach 7 d’fearraig ré díob cá maib a leath. D’fearraig fionn, 7 tabairt ré go maib ré imtighthe. Dubairt an bodaién leir nac leigfeadh ré don mac mácar aca amach gan marbadh.

“Ná déan,” arpa fionn, “7 ná beir saim oiminn. Tabair dúinn uain, 7 b’féidir go bfaigimí rór é.”

“Seadh,” arir an bodaién, “má ghníóeann ríbh, b’eapad-ra aimpir doairb éirge.”

feòla, 7 'do luis rí ar é t'íte. Fao 'do bí rí t'á ite, agus
ré ar an gceann ba fine aca ar fuo an tige, 7 'do rḡaoit
ré éuca ríor é. 'Do sinne ré ar an taria ceann, 7 'do
ḡreab an troḡ ḡaḡair 'na éoinnib arír. 'Do éait ré
rmaite eile feòla éuici, 7 'do luis rí ar é t'íte. Fao 'do
bí rí t'á ite, 'do rḡiob ré an beirt eile. 7 'do rín éuca ríor
iao 7 'do ḡreab ré féin ríor 'na nriaró.

Cum bóḡair leo éoin tuis 7 'do b'féirir le n-a ḡcoraib
iao 'do b'ieit cum riubail. 'Do sinneadair ar an luing, 7
'do ḡreabadair irteac innti. 'Nuair bí an feóit ite as an
rois ḡaḡair, 'do éuir rí fiaḡ-rḡreao airci, ḡur óúirḡ rí
faḡac Ó Dubha, 'do bí 'na éoilaḡ i mbail eile t'e'n éuir.
'Nuair éonnaic ḡo maib na leimb inntiḡḡe, agus ré ar a
ḡunna. 'Do bí an inuincir eile 'ran am roin as cur na
loḡa anall oíob. 'Do lámairḡ 'na nriaró. 'Ó'fiarruisḡ
fionn, cá maib an t-éanlaḡóir 'do bí aise. Dubairt an
t-éanlaḡóir ḡo maib ré anro.

“Lámairḡ an faḡac úo,” arsa fionn leir.

'Ó'reasair ré ḡo lámraḡ, 7 ḡo marbóḡaḡ, 7 ir tó 'do
b'fíor. Tar éir é lámraḡ, 'do éonnaadair faḡac Ó Dubha
as tuicim marb. 'Do éiomáineadair leo anroin, 7 níor
rḡadadair cor nó ḡo tḡánḡadair ḡo tḡí an botaicín. 'Do
bí ré amuis mómpa ar éáirirḡ an tóirair. 'Nuair éonnaic
éuirge iao 7 a éuir mac aca, 'do éuir ré na míle fáilte
mómpa, 7 'do ruit 'na ḡcoinnib. 'Do sinne ar fionn, 7 'do
luis ré ar é t'eóḡaḡ 7 'do ḡóḡaḡ, 7 t'áiruisḡ leir irteac
iao; 7 'do sinne bainir reacḡ lá 7 reacḡ n-oitḡe tóib, 7
tubairt le fionn t'á mberḡeao don éár cruairó ḡo t'eó' air,
é éuir i n-uñail 'do.

Ar mairin an t'reacḡmaḡ lae 'do bíodar as ullmḡḡaḡ
cum bóḡair, 7 t'fáḡadair rlan 7 beannaḡt as an mbotaicín.
'Nuair bíodar tamall ó'n tigs, 'do ḡlaoiró na rḡrioráin ar
fionn.

“'Seao anoir, a fínn,” ar' iao-ran. “Éirḡ-re a-baile

anoir, 7 ní'l don iuto eile le teac̃t bun or cionn or̃t, 7 beim̃to-ne, leir, as̃ toul a baile. Ní gáto ná mãctanar dõ euir riñn-ne as̃ iarr̃maíto aimir̃ie or̃t-ra, ac̃t do bí a f̃ior as̃ Seac̃ríán go mbair̃feac̃t an méac̃t rõ t̃uit, 7 nac̃ b̃féac̃toḃa gac̃báil t̃ríto gan ár̃ gcũngnaí̃n-ne; 7 dõ euir ré riñne iot̃' t̃iaíto eum t̃ú b̃reic̃t t̃ríto, 7 eum a leig̃int t̃uit fé̃m 7 doot̃' f̃ear̃maíto toul a baile r̃l̃án, r̃ollá̃m."

As̃ur riñ é mo r̃géal-ra. Má t̃á b̃réas ann, bíot̃. Ní b̃ruar̃ar-ra t̃á mbair̃i ac̃t b̃róga páir̃éir 7 gáir̃t̃éir̃í bainne meá̃iair̃, 7 dõ bíot̃ar̃ roiñ caic̃te as̃am as̃ gac̃báil bó̃c̃aí̃r̃ín na mb̃réas añior.

Críoc̃.

NOTES AND VOCABULARY.

1. lupaoir 7 lapaoir, two dogs. fionnán, a coarse grass which grows on moors. Opuim (in Munster, opom, dthrowm) fionnán, a back of (the colour of) *fionnán*. beir̃eán, a dish made of boiled corn; perhaps beir̃-beán, from beir̃b, boil. bac̃óro, hopping on one leg. t̃ur̃plós, a stride; ur̃-t̃ur̃plós (?), a half stride; or̃ma t̃ur̃plós, as given.

2. t̃ur̃plós, hillock.

4. as̃ cur̃ 7 as̃ cú̃team̃, putting and balancing, i.e., weighing a matter carefully.

5. eic̃iḡ, refuse.

6. gac̃ me n-or̃óce, every other night, every second night.

8. Muir̃ipe, a mountain south of Millstreet, see an f̃alar̃eḡa g̃orm, Dec., 1896, Journal. Dõ buail um, met. t̃arr̃maḡ, pronounced t̃arr̃maḡ in S. Munster. The verbal noun t̃arr̃maḡ is pr. t̃arr̃maḡ. Tul̃aḡ, a townland, parish of Millstreet. anac̃ar̃=añfoc̃ar̃, unsettled, uneven, &c. Teil̃gean, a cast.

9. Réir̃-t̃eac̃ḡac̃, a temporary dwelling. b̃arr̃ an t̃úna; full name of the t̃ún is Doonasleen = t̃ún na Stinn? a townland, parish of Cullin; its fort is a noted fairy haunt. poll bó cur̃teann, a hole in the Ountargle river, improperly called Araglen, not far from Kiskeam. teañaḡe boire, a blow with the open palm. Rial̃áil, reeling, borrowed from Eng̃lish. Cuir̃peann, a pile.

10. cnas̃, a knock.

11. Spoir̃im = r̃p̃oic̃im, p̃oic̃im, I reach. am̃ar̃, a mercenary, here confused with some wild animal. buac̃, peak, summit. Compuir̃e = com̃aice, protection. Spac̃, drag, tear. Cus̃ntuair̃, from Eng̃lish "counter." lam̃áḡta, allowed, a borrowed word. Speac̃ g̃eap̃p̃áin, a name given to the action of cracking the thumb and second finger, *lit.*, a nag's kick.

13. An iom̃t̃a (fear̃), pronounced in Munster an 'mó, or simply 'mó = ca (a) méac̃t (cia a méac̃t) fear̃. Seap̃p̃ac̃t, the act of stretching after waking, &c. ná go is used in Munster instead of nac̃ when the clause

depends on a negative or virtual negative.

14. Σάξαρ = cineál, sort. Τρίομαθ, the usual spoken form for τρίαρ, third. Μερóμειρεαδ, merry, μεαδαι, gen. μεóμει, mirth. Ουλ pá βεαρβαδ (pé βειμυζαδ), to boil away, evaporate. Κύπλα πμυαδó βειμυζε, a couple of turns of boiling. Σμυοτάρταδ, the bare life, the last breath.

15. Le corp, along with, in addition to. Σύμπαδτ, merrymaking.

16. Σμρεαδαν, gravelly land or subsoil. Φόριν ζάιζ, a clod such as a horse throws up when galloping on soft ground. Δ ποζα αιι é βειε ινντι nó αιρι, its choice at her it to be in her or out of her, i.e., no matter whether she was bearing a calf or not. μειγι ceoiζ, the sheets of fog that rise along rivers and low-lying places; μειγε, a banner. ιννά εαοιντε, ριντε ná τιννεαδτα, women of wailing, of stretching out or laying out the corpse. The women are employed to perform these offices for the dead. Comταί, forces.

17. Σιот, noise, uproar. Δ ζαβáiт pá'п opζall айε, having his armful under his armpit. Ρορι, bank, shore. Ир ти nob' eól, it is she that knew (how to do it).

18. Το όμυμ, over, *lit.* off the back of. Οά mβεαδ pé ve μίοφοριτύν ай ιαυ το όύιρεαδτ, more idiomatic than οά mβεαδ an μίοφοριτύν ай ιαυ το όύιρεαδτ.

19. Τμπάμ, trumpeters. μαμ ναδ μαιβ pé ο'υαин азат (Δ οταбайт), better than μαμ ναδ μαιβ υаин азат. Οο λυιζ ай é цумилт, set about rubbing him. банай or байт .i. бан-фей, wife-festival, wedding feast, or simply, a feast.

20. Зо uti is not a preposition, but an old form of future of тизм, hence, in strict accuracy, зо uti Δ τεαδ should be written. Ο'ά цумлеаδ муйμζε = for more followers. Δ цумлеаδ (its addition) is usual in the meaning of "more," an additional number or quantity, but цумлеаδ is also used. муимζм, *lit.* burden, those dependent on a person. Θελλ-μυιζεанн, seems, appears. Pronounced as if τεάμυιζεанн or τεам-μυιζεанн. "You look as if you had some trade." Οο ταιβρεаδ óam, it was made known to me (by a dream, &c.).

Теанзмáiт, the act of falling in with or meeting by chance; also, what is fallen in with. Σμем теанзмáтa=grip of whatever comes. Οο цумпреаδ μian na лақан, who would track the duck. Соrлеаδ or ραrлеаδ, sallow, sally, or willow. Умаравóи or умаравóей, a climber, ρμαρa-тóи in some localities, from ρμαpa, a ledge. éанлацóи, fowler.

21. Cао лей зо н-éиpтpеао? What shall I listen to? Cнеауаδ, groaning. Риабал for уiaбал. Οο цум Δ лám 'pa' лeанб, put his hand on the child, taking hold of it. Лей, too, also. Cia pá нyеapa, who caused. Οο ουβαδ γ υο зормад айε, it got black and blue with him, he changed colour violently. ná βειμ ζаймo opамн, do not bring short on us, do not grudge us time.

22. Соž ζαδαι. My narrator was unable to supply any Irish equivalent for "bitch," so, as the word had not even an Irish dress, I took the word pož from O'Reilly's dict.—S. O'C. аз тál ай, giving suck to him. Смагс, a chunk. Чум бóцаи leo, to the road with them—i.e., off they went. Туž, fast. Пяу-рзpеау, a wild screech. Цáиpеаδ, threshold. Θεοcаδ, act of embracing. Cум ι n-умáит, to make known. Дон μυο, pronounced доμ, colloquially. Зо mбайμeаδ an мeау po óиrт, that so much would befall you. βheyι also means "befalls," ní píoι cау υο βейι an té бioр амυιζ, (his own account of) what happens to him who stays out (late) is not to be believed. Реамай, genitive, pronounced μп (Munster) as if for peμиι.

seón fáilconer,
uo clóbuail,
i mbaile áda cliaat.

529036

LCelt
Eachtra Fhinn Whic Cumhaill. cEd. by: Eoin
ELL46M MacNeill.

DATE

NAME OF BORROWER

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

